

بررسی وضعیت شرکت بیمه اتکایی اکو در چارچوب سازمان همکاری های اقتصادی (اکو)

مینا رحمانی

(فوق لیسانس اقتصاد، پژوهشگر موسسه مطالعات و بررسی های بازرگانی)

آشنایی با مفهوم بیمه اتکایی

بیمه مکانیزمی برای توزیع و تقسیم خسارت بین تعداد زیادی از اشخاص است که در معرض خطرات مشترک قرار دارند. فعالیت شرکت های بیمه بر اساس اصل تشکیل صندوق شکل می گیرد. بدین مفهوم که بیمه گر (شرکت بیمه)، حق بیمه های بیمه گزاران را در صندوق جمع آوری و خسارت افراد حادثه دیده را از این محل پرداخت می کند (کریمی، ۱۳۷۲).

بیمه اتکایی پوشش بیمه برای شرکت های بیمه است تا در قبال خطرات بسیار بزرگ که ممکن است متجاوز از ظرفیت پذیرش بیمه آن ها باشد، مصون باشند و نقش تکامل یافته آن دادن پوشش برای نوسانات در نتیجه کلی خسارات است. همان علتی که باعث می شود تا یک شخص حق بیمه ای را بپردازد تا خود را از لحاظ مالی در برابر خطرات نابود کننده که ممکن است بر او وارد آید، حراست نماید؛ سبب می شود که شرکت های بیمه هم بخشی از درآمد خود را برای خرید یک تامین بیمه ای به منظور حراست خود در برابر بخشی از خطرات و تعهدات بالقوه ناشی از بیمه نامه های صادره به یک شرکت بیمه اتکایی پرداخت نمایند.

با این توضیح مشخص است که نقش بیمه اتکایی از لحاظ فنی این است که با کاهش شدت نوسان در خسارت های مربوط به سهم نگهداری و گذارنده، او را در مقابل خطر ورشکستگی و برخورد با مشکلات مالی حفظ کند. به بیانی دیگر، یک برنامه موثر اتکایی باید مولد ثبات، اطمینان و امنیت در نحوه کار و فعالیت بیمه گر و گذارنده باشد. در این چارچوب بیمه اتکایی برای شرکت بیمه و گذارنده وسیله ای است که با استفاده از آن خسارت سنگین ناشی از خطراتی را که پذیرفته است کاهش می دهد.

در واقع، بیمه اتکایی عملی همانند فنرهای اضافی زیر وسیله نقلیه را انجام می دهد. وقتی یک وسیله نقلیه مجهز به کمک فنر، از یک سطح ناهموار می گذرد، سطح ناهموار هموار نمی گردد، ولی مسافران به علت جذب این تکان ها توسط فنرهای اضافی حداقل تکان را احساس می کنند. بیمه اتکایی نیز خطر را کاهش نمی دهد، بلکه به شرکت بیمه کمک می کند تا شرایط نامساعد ناشی از بروز خسارات سنگین را راحت تر تحمل کند. در دسترس قرار داشتن بیمه اتکایی

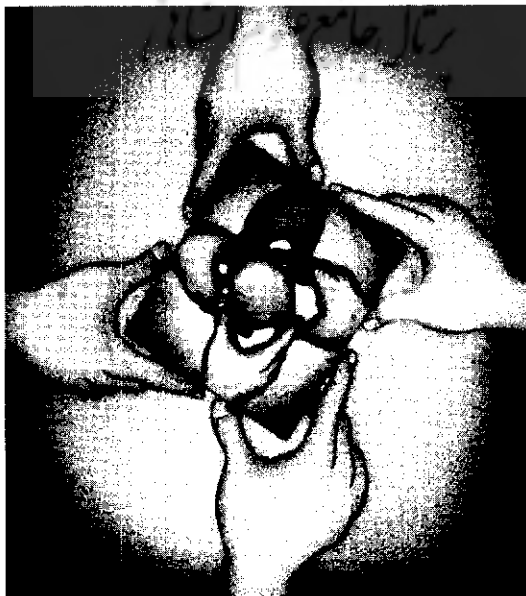
این مطلب، به دنبال تعریف بیمه اتکایی، تاسیس شرکت بیمه اتکایی در چارچوب سازمان همکاری های اقتصادی را به بحث گذاشته و پیشنهادهایی برای تقویت آن ارائه کرده است.

مقدمه

سازمان همکاری های اقتصادی (اکو) یک پیمان همکاری تجاری و اقتصادی است که در ابتدا سه کشور ایران، پاکستان و ترکیه در دهه ۱۳۴۰ شمسی تحت عنوان سازمان همکاری منطقه ای برای توسعه (آر.سی.دی) آن را تشکیل دادند. سران سه کشور توافق کردند که در زمینه برقراری مبادله آزاد کالا، ایجاد اتاق بازرگانی، تنظیم و اجرای طرح های مشترک اقتصادی، بهبود خطوط حمل و نقل هوایی، دریایی و زمینی، توسعه گردشگری و ... با هم همکاری نمایند. ولی اهداف مورد نظر این سازمان هیچ گاه زمینه اجرا نیافتند. با فرو پاشی اتحاد جماهیر شوروی و ظهور جمهوری های تازه استقلال یافته در آسیای مرکزی فکر گسترش این سازمان مورد توجه اعضای اولیه قرار گرفت و متعاقب آن در بهمن ماه ۱۳۷۲ تعداد اعضای آن به ده کشور افزایش یافت و این سازمان با نام سازمان همکاری های اقتصادی (اکو) تجدید حیات نمود. اما شواهد موجود نشان می دهد که عملکرد این سازمان در زمینه های مختلف در حدی نیست که به عنوان یک پیمان همکاری منطقه ای موفق مورد توجه قرار گیرد.

به هر حال در چارچوب این سازمان نهادهای تخصصی متعددی مورد توجه قرار گرفته اند (پاکدامن، ۱۳۷۵). در حال حاضر سازمان های تخصصی

اکو عبارتند از: شرکت مشترک کشتیرانی اکو، شرکت هواپیمایی اکو، شرکت بیمه اتکایی اکو، موسسه آموزش عالی بیمه اکو، بانک تجارت و توسعه اکو، بنیاد جوانان اکو، موسسه فرهنگی اکو و اتاق بازرگانی و صنعت اکو. ولی همانطور که عزم جدی برای دستیابی به اهداف این پیمان همکاری منطقه ای در بین سران این کشورها وجود نداشته این سازمان های تخصصی نیز نتوانسته اند خدمات خاصی را برای کشورهای عضو ارائه نمایند. قصد این مقاله کنکاش درباره شرکت بیمه اتکایی اکو و بررسی دلایل عدم فعالیت جدی این نهاد تخصصی سازمان همکاری های اقتصادی (اکو) است.

مزایای دیگری هم دارد. بیمه اتکایی خطرات رادر یک سطح وسیع و گسترده تر پراکنده می کند. بعضی از کشورها علی الخصوص کشورهای در حال توسعه در معرض خسارات طبیعی از قبیل زلزله، سیل و طوفان قرار دارند که فشار فوق العاده شدیدی را بر اقتصاد ملی وارد می سازد، اما بیمه اتکایی بیمه گران محلی این کشورها را قادر می سازد که چنین خساراتی را در سطح بین الملل توزیع نمایند.

جایگاه بیمه اتکایی از لحاظ مالی نیز رو به تزاید است که بخشی از آن در اجرای مقررات نظارتی است که در مورد بیمه، تدوین و اعمال می شود. دسترسی به بیمه اتکایی ممکن است به شرکت بیمه واگذارنده کمک کند که حجم معاملات بیمه‌ای خود را با سرعت و شتاب بیشتری گسترش دهد. چه در غیر این صورت شرکت بیمه واگذارنده می بایستی سرمایه بنیادی خود را به همان نسبت حجم معاملات افزایش دهد.

از دیگر مزایای عملیات بیمه‌های اتکایی، گستردگی خدماتی است که یک شرکت بیمه واگذارنده می تواند از شرکت‌های بیمه اتکایی بزرگ و یا دلالان صاحب نام که در کلیه رشته‌های بیمه‌ای فعالیت می نمایند، انتظار داشته باشد. علاوه بر تدارک کارهای مشاوره‌ای و برنامه ریزی برای کارهای اتکایی، طیف این خدمات از انجام امور مشاوره‌ای در اداره خسارت‌های سنگین تا تدوین روش‌هایی برای امور پذیرش بیمه، خسارات و حسابداری و همچنین آموزش کارکنان که مورد نیاز یک شرکت بیمه واگذارنده می باشد، گسترش می یابد.

به طور خلاصه می توان اهداف و عملکرد بیمه اتکایی را به شرح زیر لیست کرد:

- حمایت و حراست بیمه گر واگذارنده در برابر خساراتی که ممکن است باعث ورشکستگی و نابودی وی گردد.

- ایجاد ثبات در امر بیمه نویسی و بیمه گری بیمه گر واگذارنده

- افزایش قابلیت توسعه فعالیت بیمه گر چه از نظر اهمیت و انواع ریسک‌هایی که می تواند بپذیرد و چه از نظر حجم معاملات

- خطر را در سطح وسیع پراکنده می سازد

- بیمه اتکایی می تواند بیمه گر واگذارنده را در سرمایه گذاری برای فعالیت‌های بیمه‌ای مساعدت نماید.

- با گسترش بیمه اتکایی، اغلب شرکت‌های بیمه اتکایی و دلالان قادرند خدمات کمکی متنوعی را از قبیل امور مربوط به پذیرش بیمه، اداره خسارات، امور اداری و خدمات فنی را نیز ارائه دهند.

صندوق‌های مشترک بیمه گری

ممکن است یک شرکت بیمه اتکایی قادر به پاسخگویی تمام نیاز بازار محلی خود باشد، اما دلایل گوناگونی سبب ساز می شود که پوشش بیمه اتکایی را از خارج اخذ نماید که هزینه‌های ارزی را در پی خواهد داشت. برای به حداقل رسانیدن هزینه‌های ارزی ناشی از خرید بیمه‌های اتکایی از خارج، شرکت‌های بیمه اتکایی ممکن است از بیمه گران اتکایی خود انتظار معامله متقابل داشته باشند. در این راستا، در چند دهه گذشته ابتکار دیگری نیز صورت پذیرفته است. کشورهای در حال توسعه در بسیاری از مناطق جهان، صندوق‌های منطقه‌ای مشترکی را برای واگذاری و قبولی مزایای خود تشکیل داده‌اند که یکی از عوامل تشکیل این صندوق‌ها می تواند علائق اقتصادی مشترک و یا مشابهت‌ها در ساختار اقتصاد آن کشورها باشد (کریمی، ۱۳۷۵).

مثال واقعی این صندوق‌ها، صندوق مشترک مربوط به چهار فدراسیون عربی است که صندوق مشترک مهندسی آن در سال ۱۹۶۱، هواپیمایی در سال ۱۹۷۰، آتش سوزی در سال ۱۹۷۴ و دریایی در سال ۱۹۷۵ تشکیل شده است. همچنین صندوق‌های اتکایی منطقه‌ای که به نام صندوق‌های مشترک آر.سی.دی نامیده می شوند در ترکیه، ایران و پاکستان وجود داشتند که این صندوق‌های مشترک در سال ۱۹۷۵ در یکدیگر ادغام شدند و بعدها نام آن نیز به صندوق اتکایی اکو تغییر یافت.

تشکیل و تاسیس اینگونه صندوق‌ها همیشه از طرف کنفرانس‌های سازمان ملل در امر تجارت و توسعه (آنکتاد) به عنوان یک عامل مهم در ساختار بازار بیمه داخلی کشورهای در حال توسعه و کاهش هزینه‌های ارزی برای خرید بیمه اتکایی خارج از بازار و منطقه توصیه گردیده است. علاوه بر صندوق مشترک همکاری‌های منطقه‌ای فدراسیون کشورهای عربی و صندوق مشترک همکاری‌های منطقه‌ای (اکو) صندوق‌های مشترک منطقه‌ای آسیا، آمریکای لاتین و کارائیب تشکیل گردیده است. شرکت بیمه اتکایی آسیایی دارای اعضای از بیمه گران بین الملل کشورهای افغانستان، بنگلادش، هند، سریلانکا، ایران، فیلیپین و تایلند است.

اگرچه این گونه صندوق‌های مشترک در نظر کشورهای در حال توسعه به عنوان ابزاری برای تقویت بیمه گران محلی و به حداقل رسانیدن ارزش مورد نیاز برای خرید بیمه اتکایی جلوه گر می شود، اما باید در نظر داشت که برای این ابزار، قیمتی را نیز باید بپردازند. این قیمت پرداختنی همانا گسترش خطر در یک منطقه جغرافیایی محدود، از دست دادن حق کسب تجربه از عملیات اتکایی که در سطح بین الملل انجام می شود و نداشتن حق انتخاب برای گسترش خطر در بازارهای بین الملل است.

شرکت بیمه اتکایی اکو

کشورهای ایران، ترکیه و پاکستان در چارچوب تشکیلات سازمان همکاری‌های اقتصادی (اکو) تصمیم برای همکاری‌های بیمه‌ای را از سال ۱۹۶۷ آغاز نمودند (کریمی، ۱۳۶۶). در ابتدا سه صندوق بیمه اتکایی مستقل (حوادث، حمل و نقل دریایی و آتش سوزی) تشکیل گردید و مطابق آن مدیریت صندوق حوادث به بیمه مرکزی ایران، حمل و نقل دریایی به پی. آی. سی پاکستان و آتش سوزی به شرکت ملی ری ترکیه محول گردید. یک سال بعد (۱۹۶۸) دو صندوق دیگر تشکیل شد. صندوق بیمه اتکایی هواپیما تحت مدیریت پاکستان و صندوق بیمه اتکایی مهندسی تحت مدیریت بیمه مرکزی ایران فعال شدند. این پنج صندوق تا سال ۱۹۷۵ به طور مستقل از یکدیگر عمل می کردند. ولی در این سال بنا به تصمیم هیئت مدیره و مجمع عمومی کلیه صندوق‌ها به یک صندوق بیمه اتکایی تبدیل گردید. در طی این مدت گرچه فعالیت صندوق همراه با سود آوری ادامه داشت ولی میزان این فعالیت‌ها برای تحقق اهداف اولیه کافی نبود. زیرا میزان واگذاری به صندوق در مقایسه با حجم بیمه اتکایی واگذار شده اعضا به بیمه گران اتکایی بین المللی به خصوص بازار لندن بسیار اندک است و در واقع این صندوق نتوانسته نقش فعال و چشمگیری را در جهت کاهش وابستگی (صرفه جویی ارزی) به بازار اتکایی جهانی برای کشورهای عضو به همراه داشته باشد.

از همان ابتدای تاسیس صندوق اتکایی اکو متخصصان و کارشناسان بیمه‌های منطقه مطرح می کردند که در دراز مدت صندوق نمی تواند جوابگوی نیازهای منطقه بوده و در نتیجه بر این اندیشه بودند که صندوق همانند یک

شرکت بیمه اتکایی فعالیت کند و لازم است زمینه تشکیل شرکت بیمه اتکایی اکو فراهم گشته و در نهایت این صندوق تبدیل به یک شرکت بیمه اتکایی حرفه‌ای گردد. در پی همین نظرات، زمینه تاسیس این شرکت در عهد نامه ۱۲ مارس ۱۹۷۷ فراهم گشته (www.ecosecretariat.org) و مطالعات لازم در این مورد در همان سال صورت گرفت. اما تا سال ۱۹۸۹ که طرح تاسیس شرکت بیمه اتکایی اکو به هیئت مدیره صندوق ارایه گشته، اقدامی در این باره صورت نگرفت. در این طرح شرایط زیر برای تاسیس شرکت مزبور لازم دانسته شد:

سرمایه شرکت ۵۰ میلیون دلار در نظر گرفته شد که ۳۰ میلیون دلار آن می‌بایست پرداخت گردد. این ۳۰ میلیون دلار می‌بایست به میزان برابر توسط اعضا تامین شود.

کلیه شرکت‌های بیمه کشورهای عضو موظف شدند که ۶ درصد از عملیات اتکایی و اگذاری به خارج را به شرکت بیمه اتکایی اکو واگذار نمایند. در همان مقطع زمانی صنعت بیمه پاکستان تمایلی به پرداخت سرمایه نداشت و در نتیجه قرار شد این سرمایه توسط وزارت بازرگانی این کشور تامین شود. مقرر شد که اگر سرمایه از طرف وزارت دارایی پاکستان پرداخت نشد، وزارت بازرگانی ۳ شرکت بیمه دولتی را وادار کند که سهم صنعت بیمه پاکستان را پرداخت نمایند. همچنین در ارتباط با بند دوم، مجدداً وزارت بازرگانی کشور پاکستان موظف شد در صورت عدم امکان واگذاری ۶ درصد اجباری و اگذاری عملیات اتکایی، شرکت بیمه پی. آی. سی را وادار به واگذاری در صد فوق نماید.

اهدافی که اعضا از تشکیل این شرکت تعقیب می‌کنند را می‌توان به صورت زیر لیست نمود:

- کمک به اقتصاد ملی کشورهای عضو با تضمین سرمایه گذاری‌ها و ارایه انواع پوشش‌های بیمه اتکایی به اعضا و سرمایه گذاری ذخایر ایجاد شده در طرح‌های اقتصادی درون منطقه.

- افزایش ظرفیت صدور و نگهداری هر چه بیشتر پرتفوی اتکایی موجود در منطقه و کاهش هر چه بیشتر خروج ارز بابت خرید انواع پوشش‌های اتکایی از بازارهای اتکایی بین‌المللی

- جمع‌آوری آمار و اطلاعات حرفه‌ای از کشورهای عضو و غیر عضو و قرار دادن آن در اختیار اعضا

- افزایش همکاری‌های فنی و مبادله تجربیات

- واگذاری مازاد بر ظرفیت نگهداری به بیمه‌گران اتکایی با اولویت کشورهای عضو

- برگزاری سیمینارها، کنفرانس‌ها و دوره‌های آموزش حرفه‌ای در جهت افزایش توانایی‌های فنی کشورهای عضو

- داشتن توان رقابت با بیمه‌گران حرفه‌ای بین‌المللی

طرح تاسیس شرکت بیمه اتکایی در جلسات ۵ و ۶ فوریه ۱۹۹۲ شورای وزیران و جلسات ۲۸ و ۲۹ مارس همان سال که در تهران و در دبیرخانه اکو تشکیل گردید، مورد بررسی و تجدید نظر قرار گرفت و در این جلسات بر تعهد پرداخت ۳۰ میلیون دلار سرمایه و واگذاری ۶ درصد اجباری از عملیات اتکایی به این شرکت مجدداً مورد تأکید قرار گرفت. در ادامه طی دومین اجلاس سران اکو که در ۱۵ و ۱۶ تیر ماه ۱۳۷۲ برگزار شد، موضوع تشکیل بانک توسعه و تجارت اکو در ترکیه، شرکت کشتیرانی و هواپیمایی اکو در ایران و شرکت بیمه اتکایی (تبدیل صندوق به شرکت) در پاکستان مورد توجه قرار گرفته و تصویب شد.

در یادداشت تفاهم شورای وزیران کشورهای عضو در ارتباط با شرکت بیمه اتکایی اکو که به تاریخ ۱۵ مارس ۱۹۹۵ مربوط می‌باشد، موارد زیر مورد تأکید قرار گرفت:

۱- مرکز صندوق بیمه اکو از ۱۹۹۶/۱/۱ به کراچی منتقل شود.

۲- صندوق بیمه اکو به شرکت بیمه اتکایی اکو تبدیل شود و شرکت در پاکستان تاسیس گشته و مرکز آن کراچی باشد.

۳- شرکت بیمه اتکایی اکو توسط مشارکت در سرمایه کشورهای موسس اکو از طریق بانک توسعه و تجارت تاسیس گردد.

۴- مواردی از اساسنامه بانک توسعه و تجارت اصلاح شود و سرمایه آن افزایش یابد تا بانک بتواند ۳۰ میلیون دلار برای سرمایه شرکت بیمه اتکایی اکو تخصیص دهد.

۵- سهام شرکت باید قابل انتقال به شرکت‌های بیمه مستقیم و اتکایی دولتی و خصوصی کشورهای عضو باشد. همچنین باید تدابیری اندیشید که در آینده بخشی از سهام شرکت به بخش خصوصی (غیر بیمه‌ای) نیز قابل واگذاری باشد.

۶- اساسنامه پیشنهادی شرکت طوری اصلاح گردد که شرکت‌های بیمه کشورهای عضو همان‌طور بتوانند در شرکت مشارکت نمایند.

در راستای این یادداشت تفاهم، هیئت مدیره و مجمع عمومی صندوق اتکایی اکو در خرداد ۱۳۷۴ در تهران جلسه تشکیل دادند تا زمینه بررسی و اصلاح اساسنامه پیشنهادی شرکت بیمه اتکایی اکو فراهم گردد و نحوه انتقال مرکز صندوق بیمه اتکایی اکو به پاکستان صورت گیرد. در این اجلاس، کمیته مرکب از نمایندگان صنعت بیمه کشورهای عضو معرفی شد که در تیر ماه ۱۳۷۴ در ترکیه تشکیل جلسه دادند و اساسنامه جدید را تهیه نمودند.

همان‌طور که قبلاً نیز ذکر شد صندوق اتکایی اکو نتوانسته نقش فعال و چشمگیری در جهت تحقق اهداف اولیه خود داشته باشد، دلایل این عدم موفقیت را می‌توان در موارد ذیل خلاصه کرد:

۱- عضویت و واگذاری‌های شرکت‌های بیمه کشورهای منطقه در صندوق اختیاری است. در نتیجه حجم فعالیت طی این مدت در نوسان بوده و صندوق نتوانسته تعادلی بین میزان قبولی و واگذاری منطقه برقرار کند.

۲- صندوق بیمه اتکایی اکو با توجه به اهمیت صندوق و اساسنامه آن فاقد سرمایه و ذخایر است، در نتیجه نمی‌تواند نقش موثری در افزایش میزان نگهداری در منطقه و کاهش خرید پوشش‌های اتکایی داشته باشد.

۳- اگرچه قبولی و واگذاری صندوق محدود به شرکت‌های مستقر در کشورهای عضو نبوده، ولی صندوق هیچ‌وقت نتوانسته است به عنوان یک بیمه‌گر اتکایی حرفه‌ای در بازارهای بین‌المللی حرفه‌ای رقابت نماید.

۴- حجم حق بیمه نگهداری شده در منطقه با استفاده از سیستم صندوق اتکایی اکو در مقایسه با حجم واگذاری روز افزون و نیاز به انواع متنوع پوشش‌های اتکایی اندک است و وابستگی زیادی به بازارهای بیمه اتکایی جهانی احساس می‌شود. به ویژه این که صندوق برای ریسک‌های بزرگ نظیر هواپیما، کشتی و طرح‌های بزرگ مهندسی که وابستگی زیادی به بازارهای جهانی دارد، ظرفیت ناچیزی دارد.

با توجه به عدم موفقیت صندوق اتکایی اکو، شرکت بیمه اتکایی زمانی می‌تواند فعالانه وارد صحنه شود که مورد حمایت همه جانبه کشورهای عضو قرار گیرد. این در حالی است که در واقعیت کشورهای عضو در جهت فعال کردن پروژه‌های تشکیلات اکو از جمله بیمه اتکایی عمل نمی‌کنند. در رابطه با بیمه اتکایی، کشور پاکستان همواره مشکل تامین سرمایه و جلب

حمایت بخش خصوصی را داشته و ترکیه نیز مدعی است که نمی تواند بخش خصوصی را وادار به سرمایه گذاری در این شرکت نماید. ایران هم همواره سرمایه گذاری خود را مشروط به استقرار این شرکت در تهران نموده است. کشورهای تازه استقلال یافته آسیای میانه نیز به عنوان اعضای جدید اکو در موقعیتی نیستند که چه از نظر فنی و چه از نظر اقتصادی توانایی شرکت در این پروژه را داشته باشند.

نگاهی به وضعیت بیمه اتکایی اکوروشن می کند که سهم بیمه گران اتکایی کشورهای عضو اکو از بازار منطقه اندک است و بیشتر کارهای سود آور منطقه در دست دلالان بیمه اتکایی و بین المللی متمرکز است و عمدتاً به بیمه گران اتکایی بازار لندن و اروپا واگذار می شود و در نتیجه مقداری از کارهای ضعیف و نامطلوب که خواهانی در بازارهای مزبور ندارند، برای بیمه گران اتکایی منطقه باقی می ماند.

در حالی که بازارهای بیمه جهانی به سرعت به طرف خصوصی سازی در حال حرکت هستند و شرکت های بیمه اتکایی بین المللی با مدیریت مناسب تکنولوژی اطلاعات و انتقال الکترونیکی اطلاعات را برای ارائه خدمات بهتر به خدمت گرفته اند، شرکت بیمه اتکایی اکو در شرف تاسیس است و کاملاً مشخص است که موفقیت آن منوط به حمایت همه جانبه و اصولی صنعت بیمه کشورهای عضو است. با توجه به وضعیت کنونی کشورهای تازه استقلال یافته موفقیت این شرکت منوط به حمایت اعضای اولیه اکو یعنی ایران، ترکیه و پاکستان است. در حمایت بیمه ترکیه شک و تردید وجود دارد و اصولاً صنعت بیمه ترکیه به دلیل رقابت حاکم بر بازار، حذف تعرفه و وابستگی شدید بخش خصوصی آن به بازارهای اتکایی جهانی در وضعیت مناسبی قرار ندارند و از تاسیس شرکت استقبال جدی به عمل نمی آورد. پاکستان نیز به دلیل نداشتن امکانات مدیریتی و فنی و سایر مسایل، محل مناسبی برای شرکت بیمه اتکایی اکو نخواهد بود، بیمه مرکزی ایران همیشه تهران را مناسب ترین محل برای شرکت اعلام کرده است.

نتیجه گیری و پیشنهاد

با توجه به سابقه همکاری های بیمه اتکایی سه کشور موسس و روند پیشنهاد تاسیس شرکت بیمه اتکایی اکو و یاد نظر گرفتن شرایط کنونی بازار بیمه منطقه و بین الملل، کاملاً روشن است که سرمایه گذاری برای ایجاد شرکت بیمه اتکایی در پاکستان چه از نظر ملاحظات بیمه ای و چه از نظر فنی و سودآوری توجیه کافی ندارد. به خصوص که نگرش های مدیریتی، میزان علاقه و مشارکت صنایع بیمه این سه کشور در طول مذاکرات باهم متفاوت بوده است. به طور نمونه می توان اشاره کرد که کشورهای موسس حتی در مورد ۶ درصد واگذاری اتکایی اجباری که در گزارش های اولیه، طرح را توجیه پذیر می کرد نیز عملکرد مناسبی نداشته اند.

از جمله اولین اقدامات حمایتی که برای تاسیس و نیل به اهداف این شرکت لازم است، حمایت های قانونی و تامین سرمایه اولیه مورد نیاز می باشد. هر چند طبق توافقات، قرار شده است سرمایه این شرکت را بانک توسعه و تجارت اکو از طریق مشارکت اعضا موسس فراهم نماید، ولی لازم است منبع تامین افزایش سرمایه بانک مشخص شود. از سوی دیگر پیش بینی شده است که سهام شرکت به شرکت های بیمه و بیمه اتکایی دولتی و خصوصی کشورهای عضو قابل انتقال باشد و تدابیری اتخاذ گردد که این شرکت ها بتوانند از بدو تاسیس این شرکت در آن مشارکت نمایند. از آنجایی که شرکت های بیمه اتکایی و مستقیم داخلی از منابع ارزی بسیار

محدودتری برخوردارند که با توجه به مشکلات ارزی سال های اخیر به سختی تکافوی نیازها و تعهدات ارزی آن ها را می نماید، و از طرفی همین مشکلات ایجاد می نماید که سهم نگهداری خود از خطرات پذیرفته شده را افزایش دهند که این امر خود باعث مضاعف شدن مشکل و مستلزم منابع مالی است. بنابراین تامین سرمایه مورد نیاز برای تاسیس شرکت بیمه اتکایی اکو در اولویت های موسسه های بیمه کشور قرار نخواهد گرفت و لازم است منبع تامین سرمایه سهم کشور در این شرکت مشخص شود. البته در چنین صورتی بر اساس مکانیزمی که تعیین می شود، به عنوان مکمل می توان بخشی از سرمایه مورد نیاز را از محل منابع داخلی بیمه مرکزی ایران و شرکت های بیمه تامین نمود.

از دیگر مواردی که در کنار سرمایه در موفقیت یک شرکت بیمه اتکایی نقش تعیین کننده دارد، همسویی سهامداران در هدف و برخورداری از توان رقابتی و مدیریتی است. بر اساس توافقات صورت گرفته مقرر شده شرکت در شرایط بازار آزاد و کاربرد ابزار مناسب جهت کسب و انجام عملیات سود آور و بدون دخالت دولت فعالیت نماید. همچنین پیش بینی شده، شرکت های بیمه دولتی و شرکت های بیمه خصوصی ترکیب اولیه سهامداران این شرکت را تشکیل دهند و شرکت به سمتی حرکت نماید که بخش خصوصی (بیمه ای) نیز در آن مشارکت نماید.

دستیابی به اهداف مذکور منوط به پیش بینی های زیر می باشد:

- حمایت های قانونی دولت های عضو چه از طریق اعطای امتیازات قانونی، برداشتن مقررات دست و پاگیر و عدم مداخله غیر ضروری از قبیل معافیت های و امتیازات مالیاتی، تسهیلات ارزی.

- ایجاد انگیزه های لازم برای مشارکت فعال بخش خصوصی در سرمایه و مدیریت با فراهم نمودن زمینه های سودآوری و اعطای حق انتخاب مدیران به تناسب سرمایه

اداره شرکت با ماهیت شرکت خصوصی از نقطه نظر مدیریتی و انتخاب مدیران توانا و حرفه ای جهت ایجاد و برخورداری از توان رقابتی لازم.

سخن آخر این که با توجه به وضعیت کنونی همکاری های بیمه ای این کشورها، توجیه پذیری تاسیس این شرکت باید در کنار توجیه پذیری دیگر شرکت های در حال تاسیس مثل بانک توسعه و تجارت، هواپیمایی و کشتیرانی و در مجموعه همکاری های منطقه ای کشور عضو مورد بررسی قرار گیرد.

منابع:

- پاکدامن، رضا؛ سازمان همکاری های اقتصادی (اکو)؛ موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی؛ تهران؛ ۱۳۷۵.

- «اکو، بیمه و صندوق اتکایی»؛ فصل نامه صنعت بیمه؛ زمستان ۱۳۶۶.

- کریمی، آیت؛ «آشنایی با جنبه های عمومی بیمه اتکایی»؛ فصل نامه صنعت بیمه؛ پاییز ۱۳۶۶.

- کریمی، آیت؛ بیمه اتکایی بیمه های غیر زندگی؛ بیمه مرکزی ایران؛ زمستان ۱۳۷۲.

- اطلاعات موجود در سایت اینترنتی سازمان همکاری های اقتصادی اکو (www.ecosecretariat.org)